

Aan
de gemeenteraad

Datum 8 april 2025
Zaaknummer 2025-0035379
Betreft Voortgang Ondernemerfonds

Vergadering van
Portefeuillehouder: Chris van Benschop
Begrotingsprogramma Lerend en Ondernemend Dordrecht
Kernteam/Opgave: Opgaven / Gebiedsontwikkeling / Programma's - Economie
Auteur: Niek de Wit
E-mail: nj.de.wit@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Niek de Wit
Openbaar: Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Uw raad is bevoegd tot oprichting van een stadsbreed ondernemersfonds op basis van de meeropbrengst onroerendezaakbelasting niet-woningen, welke in 2023 is verwerkt in de vaststelling van de gemeentelijke belastingverordening 2024. De totaal door de gemeente te innen meeropbrengst OZB "niet woningen" vormt het fonds.

Het fonds wordt beheerd door de stichting Ondernemersfonds Dordrecht met een eigen bestuur.

Op basis van een bij start van het fonds tussen ons college en het stichtingsbestuur gesloten convenant en de Algemene subsidieverordening Dordrecht (ASV) is ons college bevoegd tot het verstrekken van de geïnde c.q. te innen OZB-meeropbrengst in de vorm een subsidie aan de stichting.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Bij het raadsbesluit van 19 december 2023 tot oprichting van het fonds en gelijktijdig vaststelling van de gemeentelijke belastingverordening, is door ons college toegezegd uw raad jaarlijks te informeren over de voortgang (van de activiteiten) van het fonds.

Wat is de te delen informatie?

Eind 2023 is door uw raad ingestemd met de oprichting van het stadsbrede ondernemersfonds dat gevoed wordt vanuit de meeropbrengst OZB niet-woningen. Bij de oprichting is een initiële looptijd aangehouden van een periode van vijf jaar (2024 t/m 2028), waarna op basis van evaluatie door uw raad al dan niet besloten kan worden tot voortzetting.

Totaal genereert de OZB-meeropbrengst niet-woningen op dit moment een bedrag van ongeveer € 2,4 miljoen. Dit door de gemeente te innen bedrag wordt een-op-een aan de Stichting Ondernemersfonds Dordrecht overgemaakt en wordt door hen ingezet voor de financiering van collectieve activiteiten en investeringen die ten goede komen van het ondernemersklimaat.

De jaarlijkse meeropbrengst OZB ten behoeve van het ondernemersfonds - die door de gemeente wordt geïnd en via een subsidie jaarlijks wordt uitgekeerd aan de Stichting - wordt door het bestuur van het ondernemersfonds naar rato van inbreng verdeeld naar trekkingsgebieden. Het bestuur van het fonds heeft op dit moment gekozen voor 25 verschillende trekkingsgebieden.

Ervaring uit andere steden die al langer werken met een stadsbreed ondernemersfonds leert ons dat naast functionele samenhang ook een zekere schaalgrootte van een trekkingsgebied een absolute vereiste is om tot collectiviteit en impact te komen. Het aantal trekkingsgebieden en exacte begrenzing is niet in beton gegoten en kan ook jaarlijks door het fondsbestuur zelf worden bijgesteld.

Het spreekt voor zich dat in het opstartjaar 2004 vanuit het fondsbestuur veel aandacht is uitgegaan naar het opbouwen en versterken van de organisatiegraad in de verschillende werkgebieden en het neerzetten van een geoliede werkstructuur. De bedrijventerreinen op de Westelijke Dordtse Oever en de binnenstad waren daarbij al langer bekend met collectieve financieringsvormen en organisatie, voor de overige (werk)gebieden gold dat niet.

Voor de wijken en de andere gebieden ligt er een opgave om ook de non-profit, onderwijs-sportverenigingen goed aan te laten sluiten op de nieuwe samenwerkingsstructuur. Dit vergt het stapsgewijs doorbouwen en leggen van verbindingen en het laten zien van wat onderlinge samenwerking kan opleveren.

Inrichting organisatie en bestuur

Uitgangspunt betrof de oprichting van het stadsbrede ondernemersfondsbestuur, met een representatieve vertegenwoordiging van de verschillende sectoren en gebieden. Dit laatste (de representatieve vertegenwoordiging met nadruk ook van de non-profit) is ook vastgelegd in het convenant tussen gemeente en de stichting.

Het zeventallige bestuur bestaat uit leden die, met uitzondering van de voorzitter, vanaf eind 2022 al in de initiatiefgroep betrokken waren bij de voorbereidingen voor het fonds. Mede hierdoor was het bestuur in staat een snelle start maken met de inrichting van de structuur van het fonds.

De bestuursleden zijn:

- Pieter van den Brink (voorzitter);
- Rob Heijkoop (secretaris);
- Johan Weeber (penningmeester);
- Mariska Wagner (non-profit);
- Jan-Willem Lemkes (wijken);
- Martijn Onnnink (bedrijventerreinen);
- Jaap Huisman (binnenstad).

Het bestuur beheert de totale fondsmiddelen en heeft afgelopen jaar gezorgd voor duidelijke protocollen waar plannen vanuit de trekkingsgebieden aan dienen te voldoen. Het bestuur heeft daarnaast de trekkingsgebieden vastgesteld en doet dat voortaan jaarlijks op basis van de geraamde OZB-meeropbrengst. Jaarlijks bereidt het bestuur de subsidieaanvraag voor zodat de gemeente een juridische basis heeft om de OZB-middelen via een subsidie over te maken. Datzelfde geldt ook voor de vaststelling van de subsidiebijdrage achteraf, waarbij het bestuur zorg draagt voor het inhoudelijke en financiële verantwoording.

Daarnaast is er een Raad van Advies gevormd met een representatieve afvaardiging van alle trekkingsgerechtigden. Vanuit de totaalopbrengst is er 2,5% gereserveerd voor belangen die een gebiedsoverstijgend karakter hebben. De Raad van Advies besluit over de bestedingen vanuit het stadsbrede deel. Het bestuur legt ieder jaar verantwoording af aan deze raad.

Bestedingsruimte en spelregels

De financiële bestedingsruimte per trekkingsgebied is door het stadsbrede bestuur vastgesteld en meer dan 60% daarvan is reeds in het derde kwartaal 2024 besteed.

Er is een Overeenkomst Goed Bestuur ontwikkeld en er zijn protocollen en toekenningsregels opgesteld. Ook de samenwerking met andere fondsen in de regio is opgepakt, in het beginsel vooral met het doel om met elkaar kennis uit te wisselen.

Het spreekt voor zich dat gezien de opstartfase van het fonds niet door alle trekkingsgebieden per direct aanspraak wordt gemaakt op de (volledige) gelden die hen wel toekomt. Zolang er geen collectief is, zal het trekkingsrecht (lees: budget) voor het gebied dan ook gewoon gereserveerd blijven. Ook kan het ontstaan van overschot een doelbewuste keuze zijn om te sparen voor grotere uitgaven zoals bijvoorbeeld camerabeveiliging. Oneindig sparen is nadrukkelijk niet de inzet van het fonds. Als het trekkingsrecht drie jaar achtereenvolgens niet wordt gebruikt en er ook geen aantoonbare reservering is gemaakt voor langetermijnbestedingen, vloeit (op voorstel van het bestuur van het ondernemersfonds) dat deel van het trekkingsrecht naar het stadsbrede budget.

Samenwerking trekkingsgebieden

De doelstelling is uiteraard om alle trekkingsgebieden georganiseerd te krijgen. Het succes van het ondernemersfonds hangt immers af van onderlinge samenwerking op basis van gemeenschappelijke doelen. Alleen wanneer er sprake is van een gemeenschappelijk plan voor een gebied kan er aanspraak worden gemaakt op de beschikbare gelden. De gebieden die al via een (BIZ-)structuur georganiseerd waren, hebben als eerste een officiële en soepele overgang naar het

Ondernemersfonds kunnen realiseren. Dit zijn de gebieden: Louterbloemen, Krabbepolder, Dordtse Kil I/II Amstelwijck West, Dordtse Kil III, Handelskade en de Binnenstad/Schil. Daar zijn DistriPark, de Staart/ Merwedehavens, de woonboulevard Mijlweg, het businesspark Amstelwijck, Tweede Tol/ Oostkil en de N3/Provincialeweg bijgekomen. Wat betreft het Leerpark (waar al een vorm van parkmanagement bestond) en het Gezondheidspark is de verwachting dat nog voor de zomer van dit jaar een samenwerkingsorganisatie is opgericht.

Voor de start van het ondernemersfonds waren de winkelcentra in de wijken weliswaar vaak al georganiseerd via de vastgoedeigenaren, maar ontbreekt er vooral nog verbinding met de omliggende wijken en de aldaar gevestigde bedrijven en non-profit. Met hulp van een kwartiermaker, gefinancierd en werkend in opdracht van het ondernemersfonds, zijn stappen gemaakt om de samenwerking te verbreden en tot een organisatiestructuur te komen. In 2025 zijn Dubbeldam, Crabbehof en Sterrenburg dan ook de eerste wijken die officieel beschikken over een samenwerkingsorganisatie. Aandachtspunt daarbij is nog wel dat ook non-profitsector representatief vertegenwoordigd wordt in de besturen van deze trekkingsgebieden, zodat er ook daadwerkelijk kruisbestuiving tot stand kan komen met de ondernemers in de wijken.

Alles overziend betekent dit dat na ruim één jaar na oprichting fonds vijftien trekkingsgebieden beschikken over een collectieve organisatie.

Zichtbaarheid en communicatie

Het vergroten van de bekendheid van het fonds en de informatie voorziening aan alle deelnemers (bedrijven/non-profit) is voor het bestuur van het fonds een absolute must. Dit is gedaan door allereerst een informatieve en toegankelijke website te laten bouwen en actief te zijn op de (sociale) media. Zie <https://ondernemersfondsdordrecht.nl/>.

Momenteel wordt onderzocht welk medium geschikt is om direct met de trekkingsgerechtigden te communiceren. Vanuit de binnenstad is er bijvoorbeeld tevredenheid over het communicatieplatform "Chainels" wat mogelijk uitgebreid wordt naar de overige gebieden.

Verder is het fonds actief geweest op netwerkevenementen en houden ze voordrachten bij relevante organisaties van profit en non-profitpartijen.

Samenwerking gemeente

Op 14 mei 2024 heeft ons college op Dordtse Kil III een eerste kennismaking gehad met het fondsbestuur. Gezien de wisselwerking tussen de activiteiten vanuit het fonds en doelstellingen van de gemeente, is de afspraak gemaakt om jaarlijkse deze ontmoeting te doen op basis van de wederzijdse belangen bij een goed functionerende samenwerking.

Ook wordt de samenwerking en de structuur van het fonds ondersteund vanuit het gemeentelijk account- en gebiedsmanagement. Voor de gemeente biedt de organisatiestructuur in opbouw ook een stevig basis om de eigen dienstlevering op af te stemmen.

Inhoudelijke activiteiten

Stadsbreed

In het eerste jaar van het fonds is er vooral gewerkt aan de opzet en structuur van de Raad van Advies en de inrichting van een correcte besteding van het stadsbrede budget. Desalniettemin zijn er verschillende collectieve aanvragen gedaan vanuit de trekkingsgerechtigden voor gebied overstijgende doelen. Denk hierbij aan de Tour de Femme, de avondvierdaagse en het Big Rivers festival. Daarbij was het voor het bestuur ook van belang om te laten zien welke meerwaarde het ondernemersfonds kan bieden.

Nu de Raad van Advies verder vorm heeft gekregen wordt er nagedacht over thema's zoals bereikbaarheid en de aansluiting van het onderwijs op het bedrijfsleven. Bedrijven willen zich lokaal verbinden aan het onderwijs, de opleidingen, stages en opdrachten en het ondernemersfonds hiervoor als instrument inzetten.

Naar trekkingsgebieden

In de georganiseerde gebieden is een ontwikkeling van bestedingen te zien. In ieder geval is er voor de gebieden in de WDO voor gezorgd dat de dienstverlening Schoon, Heel en Veilig is doorgezet, met ook praktische voorzieningen (beveiliging, promotie, parkmanagement). Tegelijkertijd wordt er ook een opstap gemaakt naar investeringen voor de langere termijn, zoals bijvoorbeeld de opzet van energiecoöperaties, met lokale deling van energie, verduurzamingsmaatregelen en opslag. Uiteraard bevindt het zich nog in de beginfase, maar het ondernemersfonds maakt de basisstructuur van samenwerking hierin mogelijk.

Voor de binnenstad en omgeving geldt dat via het Binnenstadsbedrijf Dordrecht, met ook gemeentelijke deelname, een actieve organisatie met ondernemers en eigenaren is ingesteld. Het binnenstadsbedrijf verricht tal van activiteiten die deels dus via de inkomsten vanuit het ondernemersfonds worden gefinancierd.

Activiteiten die voor 2025 op de agenda staan zijn naast de welbekende festivals en evenementen Big Rivers, de Pride en de Dordtse decemberdagen ook de Dordtse boekenmarkt, het Pasar Malam en het kunsthoofd.

Voor de Westelijke Dordtse Oever, de Merwedehavens en overige binnenstedelijke bedrijventerreinen ligt het accent vooral nog op parkmanagement. Stapsgewijs worden nieuwe activiteiten toegevoegd zoals een bedrijvenroute waarbij scholieren kennis maken met mogelijk toekomstige werkgevers. Ook de aanleg van een bio wandelpad, de aanschaf van AED's en het plaatsen van Digiborden zijn voorbeelden van concrete activiteiten.

Rol van de gemeente

Het spreekt voor zich dat ondanks dat de ondernemers zelf met elkaar beslissen hoe ze de fondsmiddelen willen inzetten, de gemeente een belangrijke partner is. De gemeente heeft uiteraard ook publieke doelstellingen bij de gebieden. Zo faciliteert de gemeente (met ook met de aanvraag Europese subsidies) de opstart van de energiecoöperaties op de bedrijventerreinen, werken we samen op in de vergroening en richten het gebieds- en accountmanagement via de organisatiestructuur van de trekkingsgebieden in zodat herkenbare gemeentelijke aanspreekpunten per gebied ontstaan.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Voor 2025 heeft het bestuur een nieuw jaarplan ingediend met een doorkijk op de activiteiten voor dit jaar. Het accent ligt op het verder verhogen van de organisatiegraad, het representatief krijgen van de raad van advies en een verdere doorontwikkeling van de meerjarenplannen breder dan schoon, heel en veilig. Onderdeel van de inzet is ook om eind dit jaar met de georganiseerde gebieden meer concrete activiteitenplannen te hebben staan.

Naast alle positieve ontwikkelingen vragen sommige onderwerpen vanzelfsprekend nog wel de nodige aandacht. Zo is er bij de sportverenigingen en onderwijs nog te weinig aansluiting. Ondanks de aandacht tijdens het sportcongres afgelopen jaar zal komend jaar hier meer de aandacht vanuit het bestuur van het fonds op komen te liggen.

Een ander aandachtspunt is het buitengebied. De focus ligt nu op de bedrijventerreinen en wijken waarbij het buitengebied ondanks de omvang een relatief beperkte OZB-opbrengst genereert. Na een eerste verkenning met deelnemers aan dit gebied (Stichting Natuur- en Vogelwacht Biesbosch, agrarische ondernemers) blijkt dat er nog geen gemeenschappelijke agenda om tot de samenwerkingsstructuur te komen. Inzet is nu om via specifieke activiteiten van middelen te voorzien vanuit het fonds. Een voorbeeld hiervan is het Bokashi-project, een efficiënte manier om groene reststromen te verwerken, waar eventueel extra financiering voor wordt aangevraagd.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De perceptiekosten (de innings- en administratiekosten) voor de gemeente zijn beperkt en worden ook niet in aftrek genomen van de OZB-opbrengst. Verder wordt uiteraard ook zoveel mogelijk vanuit de inhoudelijk beleidsdoelstellingen en opgaven vanuit de gemeente de samenwerking gezocht met het ondernemersfonds en trekkingsgebieden en wordt gekeken waar we dus met elkaar werk met werk kunnen maken.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Oprichting Ondernemersfonds Dordrecht](#) - raadsvoorstel 19-12-2023.

Het college van Burgemeester en Wethouders

C.H.W.M. Post
secretaris

M.D. Burggraaf
loco-burgemeester